

Mededeelingen van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland

Verantwoordelijk voor den inhoud Ds. G. H. Kersten te R'dam
Administratie en redactie N.V. Drukkerij en Uitg. „De Banier”,
Utrechtschestraatw. 149, Rhenen. Giro 147759. Tel. K 8377-241

Abonnementprijs f 1.25 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Eventueel verhoogd met f 0.15 incassokosten.
Dit blad verschijnt iederen Donderdag.

KERKNIEUWS.

Ds. K. GROEN OVERLEDEN.

Te Ameide is plotseling in den ouderdom van 60 jaren overleden Ds. K. Groen, Chr. Geref. predikant te Rotterdam-West. Des morgens had hij nog op den dankdag te Ameide gepreekt. Toen hij in zijn kosthuis een pijp wilde aansteken, zakte de leeraar ineen en... hij was niet meer.

Vrijdag werd hij begraven. Ds. Riekel leidde een korten dienst, sprekend over 2 Tim. 4 : 7 en 8. De vele belangstellenden, uit onderscheiden kerkengroepen, vulden geheel het ruime kerkgebouw. Vele predikanten waren aanwezig. Op het kerkhof spraken Ds. de Jong, Ds. Driessen en een tweetal ouderlingen der Chr. Geref. Kerk in Rotterdam-West en Centrum.

Ds. Groen had onder Gods volk vele vrienden. Zijn heengaan is voor de zijnen en voor zijn gemeente een groot verlies, doch wie hem gekend hebben, mogen gelooven, dat dit hem ten eeuwigen winste geworden is. Onder ons was hij geen onbekende door de artikelen, die hij in De Banier geschreven heeft. De Heere zij met de weduwe en hare kinderen.

EMERITI.

Denken de gemeenten er om, dat zij dit jaar een collecte moeten houden voor de emeriti-weduwten en weezen? Er zijn achterblijvers in alle classen en er mag niet één achterblijven.

GIFTEN.

Theologische School

Uit dankdagcollecte Tholen ..... f 10.—
Rotterdam, Giro 63697. Ds. KERSTEN.

Stille armen

Van J. M. te G. .... f 25.—
Vriendelijk bedankt. Ds. R. KOK.

SCHOOLNIEUWS.

GOUDA.

Te Zeist is benoemd W. de Voogd, tijdelijk onderwijzer aan de school te Gouda, waardoor aan laatstgenoemde school een tijdelijke vacature is ontstaan.

AAN VRAGERS.

X. stelt een vraag over een gehoorde preek.

Ik moet vragers opmerken, dat ik gaarne alle vragen, die voor het blaadje geschikt geacht kunnen worden, beantwoord, doch dat ik met beslistheid uitsluiten moet de vragen, die de bedoeling hebben zekere personen te treffen of daartoe den schijn verwekken kunnen. Niemand heeft mij tot een rechter over anderen gesteld.

Daarbij bedenke een ieder, dat elke leeraar zijn exegetische vrijheden heeft. Onze vaders hebben die vrijheden steeds geëerbiedigd, mits maar niet werd afgeweken van de zuivere belijdenis. Ge vindt dan ook bij onderscheiden rechtzinnige schrijvers verschillende verklaringen van denzelfden tekst en het gaat niet aan daarom den een of den ander te veroordeelen.

Ik twijfel aan de goede bedoelingen van X. niet, maar vertrouw toch, dat hij en zijn vrienden in de hier gemaakte opmerkingen genoegzamen grond vinden zullen, om het niet beantwoorden van zijn vraag te rechtvaardigen.

MOETEN AFTREDENDEN HERKIESBAAR GESTELD?

X. vraagt, of ouderlingen en diakenen, die twee jaar geëerd hebben, herkiesbaar worden gesteld?

Die vraag is niet al te duidelijk. A. Bedoelt X. of deze ambtsdragers opnieuw gekozen moeten worden? Dan luidt het antwoord bevestigend. Zij worden in alphabetische volgorde op het dubbeltal geplaatst om door de gemeente, zoo deze hen weder begeert, verkoren te worden.

B. Of bedoelt X. dat de kerkeraad verplicht zou zijn degenen, die aftreden herkiesbaar te stellen? Daarop luidt het antwoord ontkennend. De kerkeraad ga bij het formëeren van een dubbeltal zeer consciëntieus te werk. Het is voorgekomen, dat leden van een kerkeraad, nadat een af-

treddende herkozen was, bezwaar inbrengen wilden, dat deze ambtsdrager eigenlijk niet dienen kon, omdat hij gedurende den tijd, dien hij in het ambt gestaan heeft, zich niet waardig heeft gedragen. Hier is een ernstige fout begaan. De kerkeraad toch bespreke de candidaten en zoo in het belang der gemeente men op de aftredenden het oog slaat, vrage hij hen of zij zich herkiesbaar stellen. Willen zij zich bij vernieuwing geven, dan hebben zij buiten te staan en vrage de praeses van den kerkeraad, of er bezwaren zijn, hen weder candidaat te maken. Zijn er naar het oordeel van de meerderheid des kerkerads ernstige bezwaren, dan deele de praeses dit aan dien aftredende mede en wordt hij niet op de candidaten-lijst geplaatst. In geen geval is de kerkeraad **verplicht** de aftredenden weer voor de gemeente in stemming te brengen. Zelfs bepaalde de D.K.O. dat de ouderlingen en diakenen aftreden zullen en in hun plaats anderen worden verkoren, tenzij het profijt van eenige kerk anders vereischt. Maar uit Art. 27 D.K.O. volgt dan toch duidelijk, dat de kerkeraad de aftredenden niet **moet** herkiesbaar stellen. Hierbij moge nog opgemerkt, dat herkiezing, gelijk ook reeds uit de toelating in Art. 27 blijkt, niet in strijd is met het Gereformeerd Kerkrecht. In de kerk te Genève werden onder leiding van Calvijn de aftredenden telkens herkozen. Om de dienenden niet al te zeer te bezwaren en om hiërarchie in de kerk te voorkomen, stelde de Kerkerode den dienst op twee jaren, een praktische regeling dus.

C. Tenslotte kan X. in zijn vraag het oog hebben op het al of niet **noodzakelijke** van de aftreding van ouderlingen en diakenen. Zijn deze niet voor hun leven verkoren, gelijk de predikanten?

Van stonden aan hebben de kerken der Reformatie ouderlingen en diakenen als tijdelijke ambtsdragers beschouwd, zijnde hun ambt van dat der leeraren onderscheiden. Calvijn regelde de aftreding in Genève en jaarlijks trad een deel des kerkerads af. Reeds het Convent te Wezel besloot in 1568 voor de Nederlandsche Kerken dat jaarlijks een nieuwe verkiezing gedaan worde (Art. 17); en de op dit Convent volgende Synoden bepaalden desgelijks. Zie de Synode van Emden 1571 (Art. 15). Dordrecht 1574 (Art. 31). Dordrecht 1578 (Art. 13). Middelburg 1581 (Art. 19). 's-Gravenhage 1568 (Art. 24). Dordrecht 1618 en 1619 (Art. 27). Wie de ouderlingen en diakenen voor hun leven verkoren acht, komt dus wel in flagranten strijd met hetgeen de Gereformeerde Synoden, op het voetspoor van Calvijn, steeds hebben uitgesproken.

Bovendien volgt het tijdelijk karakter van den dienst in genoemde ambten toch noodzakelijker wijze uit het plaatselijke er van. Een leeraar blijft dienaar der kerk, waar hij in de wereld ook heengaat, doch een ouderling en diaken is ambtsdrager af, zoo hij slechts enkele schreden over de grens zijner gemeente vertrekt. Dit ware niet zoo, indien hun ambt voor het leven was. Ouderlingen en diakenen moeten aftreden en herkozen worden.

Ook om de heerschappij in de gemeente te voorkomen is de aftreding noodzakelijk.

Dat de dienst op twee jaren gesteld is, raakt geen beginsel. Het aantal jaren is om praktische redenen op twee gesteld; maar of dit twee of drie of vier is, doet aan het beginsel niet af. En dat beginsel is dat het ambt van ouderling en diaken tijdelijk is en zij dus moeten aftreden, om desgewenscht herkozen te worden.

ZALIGMAKEND GELOOF IN DEN HEMEL?

X. vraagt of er geloof in den hemel zijn zal?

Wat verstaat X. door geloof? Dat moet eerst uitgemaakt. In den staat der rechtheid geloofde Adam God, geheel en volkomen. Christus vertrouwde met volmaaktheid Zijn Vader, geloovende de Hem geschonken belofte: Als Hij Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zal Hij zaad zien. Maar dit geloof is toch onderscheiden van het zaligmakend geloof, dat Adam in den staat der rechtheid niet van noode had, noch ook Christus.

Het zaligmakend geloof is onlosmakelijk van de vergeving der zonden in Christus (Zie Heid. Cat. Zond. 7). Dit geloof wordt in den uitverkoren, doch gevallen zondaar, door den Heiligen Geest in de wedergeboorte gewrocht. Zoo wandelt het volk Gods door geloof en niet door aanschouwen, gedurig de verzoening der zonden en de reiniging des harten in Christus verkrijgende. Maar in den hemel zal die werking des geloofs verwisseld worden in aanschouwen. Voor het zaligmakend geloof zal gegeven worden het volmaakt betrouwen van en rusten in God, Die Zijn Woord bevestigd heeft in aller eeuwen eeuwigheid. Het zaligmakend geloof behoort bij deze bedeeeling en is in den hemel niet meer.

HISKIA.

X. vraagt hoe de woorden van Hiskia verstaan moeten worden in Jes. 39 : 8: „Het woord des Heeren, dat gij gesproken hebt, is goed“. Ook zeide hij: „Doch het zij vrede en waarheid in mijn dagen“. Was dat eigen-liefde van Hiskia?

Neen! Hiskia was niet onverschillig in het lot van zijn volk; ook niet voor de toekomst. Zijn woord mag dan ook

niet uit eigen-liefde verklaard worden, alsof hij zeggen wilde, laat dan dat oordeel Gods maar komen, als het mij maar niet treft. Zoo was het niet. Hiskia had met inspanning van alle krachten in oprechtheid het heil zijns volks gezocht; doch dit weigerde zich te bekeeren. Het rechtvaardig oordeel Gods kon niet uitblijven. Onder dat oordeel buigt zich Hiskia door genade, gelijk al Gods volk er iets van leert, met het recht Gods vereenigd te worden. Alleenlijk smeekt hij om vrede en waarheid in zijn dagen.

PREDIKBEURTEN.**DONDERDAG 2 DECEMBER.**

AMERSFOORT: 7 uur Ds. Verhagen.
HILVERSUM, Langestraat 50aa: 7.15 u. Ds. Kok.
NAALDWIJK: 7 uur Ds. Ligtenberg.
ZOETERMEER: 's middags (huw.bev.) en 7 uur Ds. Kersten.

VRIJDAG 3 DECEMBER.

ERMELO, (voorm. Telgter-school): 7 u. Ds. Fraanje.
ROTTERDAM-Z.: ? uur Ds. Kersten.
WOERDEN: 7 uur Ds. Ligtenberg.

ZATERDAG 4 DECEMBER.

KLAASWAAL: 6.30 uur Dhr. Rijkse.

ZONDAG 5 DECEMBER.

AAGTEKERKE: 10 en 2.30 u. Ds. Visser.
AALBURG: 9.30 en 6 uur leesd.
AALST: 9.30 en 2.30 uur leesdienst.
AKKRUM: 10 en 5 uur leesdienst.
ALBLASSERDAM: 9.30 en 3 uur leesd.
ALMELO: 10 en 4 uur leesdienst.
AMERSFOORT: 10 en 4 uur leesd.
AMSTERDAM-C., Lociersgracht 70-72: 10 en 3.30 uur leesd.
AMSTERDAM-N., Juliana van Stolberg-school, Tuindorp-Oostzaan: 10 en 4.30 uur leesdienst.
ANDIJK (Oost): 10.30 en 4.30 u. leesd.
APELDOORN: Rustenburgstraat: 10 en 3 uur leesd.
ARNEMUIDEN, Zaal Gemeentehuis: 9.30, 2 en 6 uur leesd.
AXEL: 10, 2.30 en 6 uur leesdienst.
BARNEVELD: 10, 2.30 en 6 uur Ds. J. Fraanje.
BEEKBERGEN: 10 en 3 uur leesdienst.
BENTHUIZEN: 9.30 en 2 uur leesd.
BERKENWOUDE: 9.30 en 7 uur leesd.
BIEZELINGE: 9.30, 2 en 5.30 uur leesd.
BODEGRAVEN: 9.30 en 6 uur leesd.
BORSSELE: 9.30, 2.30 en 6 uur leesd.
BOSKOOP: 10 en 6 uur leesdienst.
BRUINISSE: 10 en 3 uur leesdienst.
CAPELLE A. D. IJSSEL: 10 en 3.30 uur leesdienst.
CAPELLE (N.-B.): 9.30 en 6 u. leesd.
COLIJNSPLAAT: 9.30, 2 en 6 uur leesd.
DE RIJP: 10 en 3 uur leesd.
DINTELOORD: 10, 2.30 en 6 u. leesd.
DIRKSLAND: 10.30 en 7 uur Ds. Bel.
DORDRECHT, Kasperspad 18b: 10 en 3.30 uur leesd.
EDE, Bettekamperpad 27: 10 en 3 uur leesdienst.
EDERVEEN: 9.30 en 2.30 uur leesd.
ELSPPEET: 9.30, 2 en 7 uur leesd.
ELST (U.): 9.30 en 5 uur leesdienst.
ENKHUIZEN: 10 en 4.30 uur leesd.
ENSCHEDÉ: leesdienst.
GENEMUIDEN: 9.30 en 2.30 u. leesd.
GIESSENDAM: 10 en 6.30 uur leesd.
GOES: 10 en 2.30 uur leesd.
GORINCHEM, Zusterstraat 4: 10 en 3.30 uur leesd.
GOUDA: 10 en 3 uur Ds. de Blois.
GOUDSWAARD: 10 en 3 uur leesd.
's-GRAVENHAGE: 10 en 3 uur Ds. P. Honkoop.
's-GRAVENPOLDER: 9.30, 1.30 en 4.30 uur leesd.
's-GRAVENZANDE: 9.30 en 2 uur leesd.
GRONINGEN: 10 en 4 uur leesdienst.

HAARLEM, Lange Molenstr. 22: leesd.
HEDEL: 10.30 en 7 uur leesdienst.
HERKINGEN: 9.30 en 3 uur leesd.
H. I. AMBACHT: 10 en 3.30 u. leesd.
HILVERSUM, Langestraat 50aa: 10 en 3 uur leesd.
HOEDEKENSKERKE: 9.30 en 2 uur leesd.
HOEK (Z.): leesdienst.
HOOFDDORP: 10 en 3 uur leesdienst.
KAMPEN: 10 en 3 uur Ds. Vreugdenhil.
KAMPERLAND: leesdienst.
KATWIJK AAN ZEE: 10 en 4 uur leesd.
KLAASWAAL: 10 en 3.30 uur leesd.
KORTGENE: 10.30, 3 en 7 u. leesd.
KRABBENDIJK: 9, 1 en 3.45 uur Ds. v. d. Berg.
KRUININGEN: 9, 1 en 4.30 uur leesd.
LEERDAM: 10 uur (voorber. H.A.), en 3.30 uur Dhr. Aangeenbrug.
LEIDEN: 10 en 3 uur leesd.
LEMMER: 10 en 2.30 uur leesd.
LISSE: 9.30 en 3 uur Ds. Verhagen.
MEEUWEN: leesdienst.
MELISKERKE: 10, 2.30 en 6.30 u. leesd.
MIDDELBURG: 9.30 en 2 uur leesd.
MIDDELHARNIS: 10 en 3 uur leesd.
MIJDRECHT: 11 en 7 uur leesdienst.
MOERKAPELLE: 9.30 en 2.30 uur Ds. Hofman.
NAALDWIJK: 10 en 3.30 uur leesd.
NIEUW-BEIJERLAND: 10, 2.30 en 5.30 uur Dhr. Rijkse.
NIEUWDORP: 10.30, 3 en 6.30 u. leesd.
NIEUWERKERK (Z.): 9.30 en 3 uur leesd.
NIEUWERKERK A. D. IJSSEL: 9.30 en 3 uur leesdienst.
NISSE: 10, 2.30 en 5.30 uur leesd.
NUNSPPEET: 9.30 en 2 uur leesd.
NIJKERK: 9.30 en 3 uur leesd.
NIJVERDAL: 9.30 en 2.30 uur leesd.
OCHTEN: 10 en 3 uur leesd.
OOSTBURG: 10.30 en 3 uur leesdienst.
OOSTERLAND: 10, 2.30 en 6 u. leesd.
OOSTKAPELLE: 10 en 2.30 uur leesd.
OPHEUSDEN: 10 en 3 u. Ds. Dorrestein.
OUD-BEIJERLAND: 10 en 6 uur leesd.
Oudemirdum: 10 en 2.30 uur leesd.
OUDDORP: 10.30 en 3.30 uur leesd.
OUDEWATER: 10 en 7 uur leesd.
POEDEROOYEN: 9.30, 2.30 en 6.30 uur leesdienst.
POORTUGAAL: 10 en 3 uur leesd.
POORTVLIET: 10, 2.30 en 6.30 u. Dr. C. Steenblok.
RHENEN: 10 en 3.30 uur leesdienst.
RIDDERKERK: 10 en 4.30 uur Ds. v. d. Woestijne.
RILLAND-BATH: Ds. Neerbos.
ROTTERDAM (Boezems.): 9.30 en 3 u. Ds. Kersten.
Rauwenhoffplein: 9.30 en 3 uur leesd.
ROTTERDAM-Z.: 10 en 4 uur leesd.
RIJSSEN (Wal): 9.30, 2.30 en 6.30 uur Ds. Lamain.
Eschkerk: 9.30, 2 en 5 uur leesdienst.
SCHERPENISSE: 11, 3.30 en 7.30 uur leesdienst.
SCHERPENZEEL: 9.30 en 3 uur leesd.
STAVENISSE: leesdienst.
ST. ANNALAND: 10.40, 2.40 en 6.10 u. leesdienst.
ST. MAARTENSDIJK: leesdienst.
ST. PHILIPSLAND: 11, 3.30 en 7 u. leesd.
STOLWIJK: 9.30 en 3.30 uur leesd.
TER AA: 9.30 en 2.30 uur leesd.
TERNEUZEN: 9.30, 2 en 6 uur leesd.
TERWOLDE: 9.30 en 2 uur leesdienst.
THOLEN: 10.30, 2.30 en 6 uur leesd.
TRICHT: 10 en 3 uur leesd.
UDDEL (De Beek): 10 en 2 uur leesd.
UTRECHT, Boothstraat: 10 en 3 uur Ds. Heikoop.

VEEN: 9.30 en 2 uur leesd.
VEENENDAAL: 9.30 en 5 uur Ds. Kok.
VLAARDINGEN: 10 en 3.30 uur Ds. Ligtenberg.
VLISSINGEN: 9.30 u. Glaristraat en 2 u. Luthersche Kerk leesd.
VRIEZENVEEN: 9.30 en 2.30 u. leesd.
WAARDE: 9.30, 1.30 en 5.30 u. leesd.
WAGENINGEN: 10 en 6 uur leesdienst.
WEMELDINGE: 10 en 2.30 u. leesd. leesdienst.
WESTKAPELLE: 9.30 en 2 uur leesd.
WESTZAAN: 10 en 3 uur leesdienst.
WOERDEN: 10 en 3 uur leesd.
WOLPHAARTSDIJK: 10 en 2.30 u. leesd.
YERSEKE: 9, 12.45 en 3.45 uur Ds. A. van Stuijvenberg.
ZAANDAM, Langestraat 22: 9.30 en 3 uur leesd.
ZEIST: 10 en 3.30 uur leesd.
ZIERIKZEE: 10, 2 en 6 uur leesd.
ZOETERMEER: 10, 3 en 7 uur leesd.

MAANDAG 6 DECEMBER.

AMERSFOORT: 7 uur Dr. Steenblok.

DINSDAG 7 DECEMBER.

LEMMER: 7.30 uur Ds. Lamain.
NAALDWIJK: 7 uur Ds. Honkoop.
POEDEROOYEN: 2.30 en 6.30 uur Ds. v. d. Berg.

WOENSDAG 8 DECEMBER.

DORDRECHT (Kasperspad 18b): 7 uur Ds. Dorrestein.
GOUDSWAARD: 10, 3 en 7 uur Ds. Ligtenberg (Dankdag).
VEEN: 2.30 en 6.30 uur Ds. v. d. Berg (Dankdag).

DONDERDAG 9 DECEMBER.

HILVERSUM, Langestraat 50aa: 7.15 u. Ds. Visser.
KLAASWAAL: 7 uur Ds. v. d. Woestijne.
TER AA: 7 uur Ds. Verhagen.
TRICHT: 6 uur Ds. Kok.

ZATERDAG 11 DECEMBER.

H. I. AMBACHT: 3 uur Dhr. Aangeenbrug.

Mededeelingenblad der
Ceref. Gemeenten
Utrechtsche straatweg 149
Rhenen

Frankering bij
abonnement
Rhenen

Den heer L. de Boer,
Lorentaweg 91,
HILVERSUM.